

N:o 94.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse af § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862; gifven Stockholms slott den 11 mars 1910.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse af § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse af § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 17.

Till lagtima möte sammanträder utan särskild kallelse landstinget i länets residensstad hvarje år den andra eller den tredje måndagen i september månad, allt efter som landstinget en gång för alla bestämmer; dock må, på därom af föregående landsting gjord framställning eller i anseende till inträffade utomordentliga händelser, Kungl. Maj:ts befallningshafvande kunna annan samlingsort utsätta.

Landshöfding är obetaget att, i kraft af sitt ämbete, landstingets sammanträden öfvervara och i dess öfverläggningar men ej i besluten deltaga. Är ej landshöfding i länet tillsatt eller förordnad, eller har han förhinder, äger den i tjänsten äldste ledamoten i landshöfding-ämbetet den rätt nu sagd är.

År 1910 sammanträder landstinget till lagtima möte den tredje måndagen i september månad; och skall därvid bestämmas, huruvida landstinget skall för framtiden sammanträda till sådant möte den andra eller den tredje måndagen i samma månad.

---

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 11 mars 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              greve HAMILTON,
              greve EHRENSVÄRD,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER,
              VON SYDOW.

Departementschefen, statsrådet greve Hamilton anförde:

»Enligt § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skulle landstinget utan särskild kallelse sammanträda till lagtima möte i länets residensstad första gången den tredje måndagen i september 1863 och sedermera hvarje år den måndag i samma månad, som landstinget en gång för alla därtill bestämde.

På grund af därom fattade beslut sammanträda landstingen i Gottlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Västmanlands och Kopparbergs län den sista måndagen, Kalmar läns båda landsting den fjärde måndagen och landstingen i öfriga län den tredje måndagen i september månad.

Emellertid har den sålunda bestämda tiden för landstingens sammanträde särskildt i de län, där detta utsatts senare än till tredje mån-

dagen i september, numera visat sig medföra olägenheter. Genom kungörelsen den 17 juni 1908 angående vissa ändringar i uppbördsreglementet den 10 maj 1895 har nämligen i sammanhang med omläggning af beskattningsåret bestämts, att den allmänna uppbörden, som förut ägt rum under januari, februari och mars månader, skall förrättas under tiden från och med den 1 november till och med 15 december hvarje år, dock att, om särskilda omständigheter för någon ort därtill föranleda, med uppbörden må, där Kungl. Maj:t efter därom af Kungl. Maj:ts befallningshafvande gjord framställning sådant medgifver, anstå till senare hälften af januari eller februari månad nästföljande år. Då nu uppbördsboken i färdigt skick skall vara inne hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande senast sex dagar före uppbördsstämornas hållande, är tydligt, att särskildt i de län, där landstingen sammantråda fjärde eller sista måndagen i september, svårigheter skola möta för häradsskrifvarna att under den korta tid, som förflyter från det landstingets beslut rörande landstingsmedlen och sjukvårdsafgiften blifvit dem delgifna och till dess uppbördsstämorna taga sin början, medhiinna att fullständiga uppbördsboken medelst debitering af dessa utskylder, införa de debiterade beloppen i debetsedlarna och kollationera desamma samt slutligen justera och summera uppbördsboken.

Framställningar om ändring i bestämmelserna angående tiden för landstingens sammanträde hafva därför också gjorts hos Kungl. Maj:t.

Sålunda har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län, med anledning af en hemställan från häradsskrifvarna i länet, inkommit med en skrifvelse i ämnet af den 26 oktober 1908.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande anser uppenbart, att arbetena i anledning af landstingsmedlens och sjukvårdsafgiftens debitering med den begränsade tid, som under nuvarande förhållanden därför anvisats, icke låter sig utföra utan ett synnerligen forceradt arbete, för häradsskrifvaren personligen desto mera betungande, om tilläfventyrs tillräckliga extra arbetskrafter icke äro att tillgå, på samma gång ansvaret för debiteringens säkerhet skärpes. Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som därför finner angeläget, att åtgärder vidtagas i syfte att landstingen må kunna sammanträda tidigare än hittills, anser det emellertid näppeligen kunna ifrågasättas att genom en lagförändring åt landstinget öfverlämnas att efter godfinnande, exempelvis år från år, bestämma tiden för dess sammanträde. Däremot kunde en sådan ändring af landstingsförordningen enligt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening tänkas genomförd, hvarigenom landsting vid ett kommande ordinarie sammanträde, förslagsvis år 1910, bemyndigades att, där om-

ständigheterna därtill gifve anledning, utsätta annan måndag i september för sammanträdet början än den dittills bestämda, med rätt att sedermera, exempelvis hvart tionde år, ånyo till behandling upptaga frågan om sammanträdesdagen.

På grund häraf har Kungl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om sådan ändring af § 17 i förordningen om landsting, att landsting blefve oförhindradt att, för beredande af längre tid för debitering af den af landstinget beslutade uttaxering, bestämma tiden för lagtima möte till annan måndag i september än den för närvarande föreskrifna.

Vidare har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län uti underdånig skrifvelse den 12 september 1908, med föranledande af en utaf fyra af länets häradsskrifvare gjord framställning, uttalat sig för sådan ändring i gällande förordning om landsting, att tiden för landstingets lagtima möte bestämdes till tredje eller helst andra måndagen i september.

I anledning af dessa framställningar hafva landstingen beredts tillfälle att yttra sig i frågan. Samtliga landsting med undantag af ett hafva därvid framhållit lämpligheten däraf att åtminstone de landsting, hvilka nu sammanträda senare än tredje måndagen i september, måtte beredas tillfälle att sammanträda en tidigare dag. I allmänhet hafva landstingen anslutit sig till det af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län framställda förslag i ämnet. Sju landsting hafva uttalat sig för att andra måndagen i september måtte bestämmas till sammanträdesdag för de lagtima landstingen. Landstinget i Gottlands län har emellertid ansett nämnda dag vara synnerligen olämplig, och jämväl landstinget i Malmöhus län har förklarat, att med hänsyn till skördebergrningen en framflyttning ända till andra måndagen i september icke kan försiggå utan afsevärdt men för landstingets ledamöter. Slutligen har landstinget i Östergötlands län föreslagit, att första måndagen i september måtte bestämmas för landstingens sammanträdande, medan från andra håll påpekats olämpligheten häraf med hänsyn därtill att första allmänna sammanträdet under hösttinget i ett flertal domsagor tager sin början samma dag, och åtskilliga landstingsmän jämväl tjänstgöra i häradsnämnderna.

Jämväl Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen hafva i afgifna utlåtanden vitsordat behovet af en lagändring i föreslagen riktning, därvid i allmänhet antingen tillstyrkts Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Västmanlands län förslag oförändradt eller föreslagits, att

andra måndagen i september måtte bestämmas till dag för landstingens sammanträdande.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län har för sin del föreslagit, att landstingen skola år 1910 sammanträda till lagtima möte andra måndagen i september, samt att 1910 års landsting må bestämma, huruvida vederbörande landsting sedermera skall sammanträda andra eller tredje måndagen i nämnda månad. Slutligen har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gäfveborgs län tillstyrkt sådan lagändring, att Kungl. Maj:t må kunna äga att på framställning af landsting, när skäl därtill föreligger, föreskrifva annan måndag än den nu bestämda såsom tid för landstings sammanträdande.

För egen del ber jag få anföra, att det med hänsyn till förut af mig omförmälda förhållanden synes angeläget, att landstingen sammanträda så tidigt i september månad, som omständigheterna medgifva. Att bestämma tiden för landstings början till första måndagen i månaden lär icke af förut antydd orsak vara lämpligt, och äfven andra måndagen torde, af de inkomna yttrandena att döma, kunna i en eller annan landsända vara oläglig såsom sammanträdesdag. Senare än tredje måndagen i september torde dock icke något landsting böra få sammanträda. Jag anser mig därför böra förorda, att bestämmelse meddelas därom, att landstingen skola innevarande år sammanträda till lagtima möte tredje måndagen i september och att det öfverlämnas åt landstingen själfva att vid detta möte bestämma, huruvida de för framtiden skola sammanträda den andra eller den tredje måndagen i september. Det lär vara att förvänta, att ett flertal landsting då skola bestämma sig för den förstnämnda dagen.

Måhända skulle från ett eller annat håll kunna sättas ifråga, huruvida bestämmande af andra måndagen såsom sammanträdesdag låter väl förena sig med vissa andra stadganden i landstingsförordningen. Enligt § 16 skall nämligen tjänstgöringstiden för landstingsman räknas från och med den 1 september det år, då valet skett, och enligt § 32 skall medlem af landstinget, som vill väcka nytt förslag, aflämna det samma skriftligen uppsatt till sekreteraren senast fjorton dagar före landstingets början. Då nu andra måndagen kan inträffa redan den 8 i månaden, skulle ju kunna ifrågasättas, att en nyvald landstingsman vore betagen sin motionsrätt, om landstinget började andra måndagen och denna infölle tidigare än den 15. Den omständigheten att landstingsmannens tjänstgöringstid räknas först från och med den 1 september synes dock icke utgöra hinder för honom att redan dessförinnan väcka

förslag till det landsting, af hvilket han ju dock är medlem. Anförda förhållanden torde därför icke lägga hinder i vägen att bestämma andra måndagen i september såsom dag för landstingets början.»

Departementschefen uppläste härefter ett enligt ofvan angifna grunder inom civildepartementet utarbetadt förslag till lag angående ändrad lydelse af § 17 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 samt hemställde, att lagförslaget måtte genom nådig proposition framläggas för Riksdagen till antagande.

Denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnade, att proposition i ärendet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.
